

## ВІТАННЯ ЮВІЛЯРАМ 2012 РОКУ

2012 рік для трьох ветеранів Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України виявився ювілейним: мали 70-, 75- і 80-річчя. Я, автор вітання, своїми роками опинився в середині цієї Трійці. Але про себе тут писати щось не стану. Мало що змінилося в моєму житті за останні п'ять років: до свого семидесятиріччя я написав і видрукував у 2007 році біобібліографію «Життя. Праця. Думки».

А ось про своїх побратимів-ювілярів – *Петра Лаврентійовича Яроцького*, який вже стрибнув у дев'ятий десяток і задалегідь готується відзначати своє століття, та *Михайла Юхимовича Бабія*, який ввійшов у когорту семидесятників, мені хочеться сказати багато (і скажу це їм за келихом вина), але часопис своїми можливостями обмежує моє слово. То ж коротко, але вмістимо. Гадаю, що до мене в оцінках ювілярів і побажаннях здоров'я, добра і вдач приєднається весь релігієзнавчий загаль України, а також української діаспори, наші зарубіжні друзі-релігієзнавці.

*Петро Яроцький* дожив до того, що скоро (зрозуміло, не без його дієвого зацікавлення в тому) стане дипломованою релігієзнавкою його внучка Оля. А скільки наукових дітей він має у різних регіонах України, то лік тому й сам Лаврентійович втратив. Тут лише десятками рахуються доктори наук. Похвально, що вони не забувають свого наукового батька, приходять до нього, завжди шлють йому вдячні вітання. Ще більшій кількості пошуківців Петро Лаврентійович допоміг своїми науковими консультаціями у визначенні концепцій і структури їх дисертаційних робіт, у їх написанні і захисті.



Наукові видруки Яроцького рахуються сотнями. Серед них, зокрема, остання монографія-підручник «Релігієзнавство. Сучасні релігійні процеси в світі і в Україні». Вагомий слід Петро Лаврентійович залишив у написанні десятитомної «Історії релігії в Україні», його статті/розділи є в сотнях монографій, наукових збірників та часописів, а статті-довідки вміщено в різних енциклопедичних виданнях. В науковому колі релігієзнавців Яроцький відомий своїми дослідженнями римо- і греко-католицизму, православ'я та протестантизму. Ним кваліфіковано підготовлено велике різноманіття науково-експертних матеріалів для владних органів, освітянських інституцій

та релігійних установ. Петро Яроцький – прекрасний вузівський викладач. У нього можна повчитися чіткості і водночас глибокій науковості викладання навчального матеріалу. Популярним є раніше видрукуваний підручник Петра Лаврентійовича «Релігієзнавство». Вагоме слово Яроцького звучало на багатьох різного формату – міжнародних, всеукраїнських і регіональних - наукових конференціях, симпозіумах, круглих столах. У нього треба вчитися вмінню спілкуватися із представниками конфесій, толеризувати їх відносини. Зрозуміло, що роки беруть своє, але Петро Лаврентійович, ефективно використовуючи таких лікарів, як дача і сімейна злагода, налаштований готувати релігієзнавчу зміну ще й із своїх правнуків. Він має високий творчий настрій на дослідження нових наукових проблем, написання наукових праць.

Юніший мій побратим **Михайло Бабій** зустрів своє семидесятиріччя також великим життєвим доробком. Правда, свою внучку Сашу він ще тільки готує до релігієзнавчої стезі. Хочу відзначити тут вагомий внесок Михайла Юхимовича в дослідження складного феномену свободи совісті (і насамперед в її особистністному зрізі). Досліднику вдалося так обгрунтовано розкрити структуру цієї свободи, механізм взаємодії її складових, що, видрукуй науковий доробок Бабія з проблеми англійською мовою, він би став бетселером. Михайло Юхимович фахівець високого гатунку і в пізнанні різноманіття формованих на основі релігії суспільних відносин, зокрема міжконфесійних і державно-церковних. В науковій роботі відзначається високою вимогливістю до себе, прагненням проникнути в глибини досліджуваних процесів, визначити їх місце в складній взаємодії явищ соціуму. Своїми пізнаннями у сфері функціонуючої релігії Михайло Бабій завжди ділиться з молодими науковцями, «продаючи» їм у такий спосіб часто те, що є, власне, його науковим здобутком. Хочеться, щоб Юхимович у своєму житті зрештою ефективно користувався контівським принципом церебральної гігієни: не читай те, що пишуть інші, пиши сам, а відтак мав мужність поставити крапку у написанні своєї вже білятисячесторінкової монографії і, видрукувавши її до кінця року, у дні свого ще 70-річчя вийшов на захист докторської дисертації. Вона є – слово, дорогий, за Вами. Знаємо, що підводить здоров'я, але ж залишилось до успішного фінішу майже нічого. Публікацій у Вас декілька сот. Наголошу ще й на тому, що Михайло Юхимович автор десятків науково-аналітичних матеріалів, які готуються Відділенням релігієзнавства для владних структур. В їх підготовці плідно йому слугує багаторічний життєвий досвід практичного релігієзнавця. Ще одне. Не пам'ятаю жодної нашої наукової конференції, де б не виступав з доповідями Михайло Юхимович, а то й організував-модерував їх роботу. За його активної участі в редакторстві ми видрукували вже 16 чисел щорічника «Релігійна свобода». З упорядкування Михайла Бабія виходили збірки міжнародних та українських документів з



правових основ свободи совісті, релігії та релігійних організацій. Як віце-президент Української Асоціації Релігієзнавців, Михайло Юхимович відповідає за її організаційну роботу, зв'язки з обласними осередками УАР, з різними релігієзнавчими інституціями країни.

Відтак молодим релігієзнавцям є в кого вчитися досвіду проведення наукових досліджень, написання наукових праць, досвіду готувати науково-експертні матеріали з аналізом складних процесів релігійного життя, вмінню спілкуватися з представниками різних конфесій, зрештою – релігієзнавчому патріотизму і практичному релігієзнавству. Признаюсь, у нас, ветеранів релігієзнавчої ниви, виникає подеколи бажання відкрити повністю дорогу молодшим. Але признаюсь також і в тому, що в цьому маємо і велику засторогу. Молодь ще якось не відчула релігієзнавство у всьому великому різноманітті його проблем, не сприймає релігійний феномен у всій його багатоконфесійності і поліфункціональності, не відчуває сфери запрошеності релігієзнавчих здобутків, не вчиться безпосередньо, а не через інтернет і з чужого голосу пізнавати явища і процеси релігійного життя. Ми – не вічні, а відтак нас турбує питання релігієзнавчої зміни, навіть у нашому Відділенні релігієзнавства ІФ НАНУ. То ж вдячною формою вшануванням нас, ветеранів-релігієзнавців, може служити готовність молодших взяти на свої плечі і продовжити те, що ми, старші, зробили для збереження і утвердження релігієзнавства України на такому високому рівні, що це визнають наші зарубіжні колеги і навіть дещо заздять нам.

*Анатолій КОЛОДНИЙ*

